

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hónap --- 80 kor. Félévre --- 4.80 kor.
Negyedévre --- 2.40 " Egyes szám --- 20 "
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Lapunk mai száma a hétfői ünnep miatt egy nappal később jelent meg.

A Szentkoronás Szövetség elárulta a Déli vasutasokat.

Ismeritek ugy-e régen a Szentkoronás szövetség és reklámvezérének, a tambour-major Batthyány Tivadar grófnak szereplését? Ugy-e nem kell sokat írunk a szentkoronás déli vasutasok ugynevezett legujabb mozgalmáról?

Nem is tesszük. Nem is volt. És ami nem volt, arról nem lehet írni. De nem azért nem volt, mert nem lettek volna bajok. Ami bajok voltak, azt feltárta a vasuti munkások szövetsége. Amig kellett, erősen harcolt érte. Amidőn elérte amiért küzdött, ekkor békét kötött. Szerződésben biztosított békét. Ami jó van e szerződésben, abban részesült kinevezett és ki nem nevezett. Szentkoronás és nem szentkoronás.

És midőn valamit kivívtunk, akkor előállott Batthyány Tivadar és azt óbégatta, hogy a Déli vasut igazgatósága nem akar szóbaállni az ő szövetségével, hanem majd ő megmutatja, hogy őt tisztelni kell.

Megmozdultak tehát Wonyafka Károly, a bőszi budai harcos és Sopronban a félnótás Authenried és csináltak szentkoronás déli vasuti mozgalmat.

Ilyen utolsó nagy mozgalmuk volt a június havi déli vasutas mozgalom is.

Megmondjuk miért volt ez? Nos: a munkásszövetség csendben, zajtalanul előnyöket vívott ki a zágrábi és sziszei déli vasutasok részére és rendezte a kanizsai munkások dolgát.

Nosza megindult a mindig kész, de most már örökre letárgyalt Wonyafka Károly. Már a szentek közgyűlésén Székesfehérvárott elhangzott a csatakiáltás és elhangzott a mágnás-elnöknek egy jezsuita kijelentése, hogy ő megmutatja, ki ő, mert a Déli vasut igazgatósága csak attól fél, aki terrorizálja.

Nosza hamar programot, memorandumot. Papp Vilmos és Wonyafka Károly azután szolgáltak memorandummal.

A mily frivol volt és csak hiúságon alapult az egész mozgalom, olyan lehetetlen volt a memorandum is.

Az egész dolog nem volt más, mint a szentkoronás ujság utolsó számában is olvasható: Batthyány Tivadar gróf magánlevél váltása a Déli vasut vezérigazgatójával. És ebben a levelezésben sikkadt el a memorandum is.

Szegény szentkoronás déli vasutasok, derék és vitéz Wonyafka Károly!

A szentkoronás lapban le van nyomtatva Brám Miksa lovag vezérigazgató válasza.

És a válaszban végig mind a 9 pöontra elutasítás a felelet.

A szentkoronások Tivadarja erre válaszul kiáltványt tett közzé, amelynek egy-két jellemző része így hangzik:

Kijelenthetem, hogy legutóbb lovag Brám Miksa ő méltósága részéről velem, mint a szövetség elnökével szemben oly nyilatkozatok tettek, amelyekkel én szövetségi elnöki minőségemben teljes megnyugvást nyertem, úgy hogy a Déli vasut igazgatója és a Szövetség között oly kivánatos, barátságos kölcsönös érintkezést a jövőre biztosítottnak látom.

Köszönettel nyugtázom tehát a helyettes vezérigazgató ur átiratában foglalt kezvezményeket és meggyőződésben barátságos érzelmeiről és jóakarataról, hiszem és reményelem, hogy a még megoldást nem nyert kérelmek az immár biztosítottnak látszó jóindulat mellett fokozatosan kielégítést fognak nyerni. Ezeket tartottam kötelességemnek t. tagtársaim tudomására hozni, azon megjegyzéssel, hogy jelenleg mellőzhetőnek látszik az, hogy az előadottak után küldöttségileg járuljunk a helyettes vezérigazgató ur elé.

Batthyány Tivadar gróf s. k.,
elnök.

Egyetlen egy kérését sem hajlandó a Dv. a szentkoronásoknak teljesíteni, hanem azért Batthyány leinti a Dv.-iakat, mondván, hogy ő teljes megnyugvást nyert.

Párját ritkítónak mondhatnók ezt az eljárást, ha más és nem Batthyány tenné ezt. A gróf ur elfeladása és vasutaselárlásai már megszokott dolgok. Azonban nem sajnálkozhatunk a Dv.-i szentkoronás kinevezetteknek, amíg ezt az embert vallják vezérüknek.

Hát ehez a levélhez nincs több hozzátevéstünk.

Hisz az egész ugynevezett „mozgalom“ két okból kezdődött. Az egyik ok a Batthyány gróf sértett hiúsága, a másik, hogy a fehérvári nagygyűlés után vagy 1000 délivasutas otthagya a szent szövetséget.

Hiszen a *Független Magyarország*, amely pedig a gróf ur szócsöve is, így ír a mult vasárnapi számában:

... „a nagy szövetséget ezrével hagyják ott a Dv.-ok és belépnek a munkásszövetségbe.“

Nosza hamar tenni kell. És tettek. Ime itt az eredmény. Mi olvastuk. Elolvastuk és tudjuk mit hozott. Meghozta, hogy Batthyány, a szakállgróf hiúsága ki van elégitve. Végre „komolyan“ vette őt a Dv. igazgatósága. Éppen jókor. A pártja már ugy sem veszi őt komolyan. A másik titkolt. De ez a fájóbb s ez az, amiért ma minden délivasutas dühöng és öklöbe szorul a keze.

Wonyafka Károlyt az eldugott vissztéri-

tési osztályból az elnöki osztályba s hozzá bizalmi állásba helyezte a vezérigazgató ur.

Ime a „becsületes alkusz“ jutalomdíja a „megnyugvásért“, a testvérárlásért.

Nekünk ugyan tetszik ez a jutalmazás, mert új tanujelét látjuk annak, hogy a szentkoronásokban nincsen semmi erkölcs, ott minden mozgalom csak a vezércemberek emelkedését alapozza meg.

Wonyafka Károly urat mi jól ismerjük. Két év előtt, midőn a mi déli vasuti tagjaink mozgalma keletkezett, felajánlotta magát nekünk, de utóbb nem lehetett őt sehhol találni. Tavaly Marburgban betolakodott a szervezett osztrák déli vasutasok gyűlésére, ahol hamar kiismerték. A magyar sajtóban nem jelenhetett meg cikk a déli vasuti igazgatóság ellen, amely mögött mint sugalmazó vagy befolyásoló Wonyafka Károly ne állott volna.

Most elérte célját, nem fog többé sugalmazni, inspirálni.

A déli vasuti szentkoronások vezérei tehát megvannak elégedve. Meg is lehetnek. Mert kielégítettett az ő szeretett elnökük és Wonyafka Károly is. De nem lehetnek megelégedve a Dv. kinevezett alkalmazottai, mert *rutul becsapták, elárulták őket.*

Cudar játékot űztek a Dv. kinevezett alkalmazottai rovására Batthyányék. Csak a mult hónapban tartott szentkoronás nagygyűlésen pocskondiázta le a gróf ur és hűséges esatlósa a Dv. igazgatóságát s ma már az egyik Iskariót Judásként szorongatja kezében a 20 ezüst pénzt: a déli vasutasok vérdíját, a hiúságát kielégítő vezérigazgatói levelet, a másik pedig a nagyobb rangot, fizetést és befolyást biztosító állást.

S ez érthető. Ha a Dv. kinevezett alkalmazottai követték volna a nagykanizsai, sziszei és zágrábi kartársaik intó szavát s otthagyták volna annak idején a szentkoronás érdekszövetséget, akkor ilyen csalódás nem érte volna őket.

A jelen tanulságai szolgáljanak okulással a Dv. alkalmazottainak s értsék meg végre, hogy minden vasutasnak rangkülönbség nélkül ott a helye a küzdő vasutasok között. Félre kell tenniük azt a nagyvási hóbortot, hogy a szellemi munkásságnak nem szabad a dolgozó proletárok közé elegyedni, mert csakis ezek segélyével teremhetnek maguknak jobblétet. Addig azonban, amíg gombozó-egyesületekbe tömörülnek, csak félvezetés, árlás és megaláztatás lesz osztályrészüik.

Az a déli vasutas, aki még ezek után is tagja marad az árló vezérek által vezetett szövetségnek, maga is büntársává szegődik az árlóknak.

Déli vasutasok, ki a szentkoronás szövetségből!

Lépjetek be egytől-egyig az öntudatos vasutasok táborába! Ez legyen méltó választok Batthyány és Wonyafka árlására.

Egyről-másról.

Sok mindenféle okos és kevésbé okos dolgot értünk meg már földi vándorlásaink közepette, de arra még eset soha sem volt, hogy valaki kenyérvesztessé lett volna azért, mert történelmet is merészelt olvasni.

Ez az eset történt meg a napokban az istvántelki műhelyben, ahol egy munkástársunknak azért mondták fel a szolgálatot, mert holmija között az egyik művezető megtalálta a francia forradalom történetét. Ne tessék kérem megbotránkozni a dolog fölött, hiszen most szociális világot élünk s nem lehet ma csodálkozni afölött, hogy a Varga Pálok annyira is elmerészkedtek menni, hogy a történelemből a francia forradalmat egyszerűen kiakarják radirozni. Lehetséges, hogy a műhelyfőnök ur a maga vallási bigottságában az egyedül üdvözítő vallás megfontolását látja a francia forradalomban és annak messze kiható következményeiben, csak hogy a baglyok és a denevérek éjjeli röpködése nem képes a nap felkeltését, a hajnal pirkadását, a világosság diadalmos előretörését megakadályozni.

Varga Pál főfelügyelő ur napi ukázokban akár azt is elrendelheti, hogy a munkásságnak az egri kis-, közép- és nagy katekizmuson kívül mást elolvasnia nem szabad, de azért egészen nyugodt lehet afelől, hogy a világosabb agyu munkás hajlékában a francia forradalom történetét épp úgy megtalálhatja, mint ahogy az ő hazaffyas butól elkeseredett lelkében megtalálható a Lueger-féle antiszemita, haladás ellenes irányzat. Hiába fáradozik a főfelügyelő ur a munkásság lelkének lenyögözésén, a betegségyező közgyűlésén lezajlott események meggyőzhetik róla, hogy a munkásság ösztönszerűen oda tömörül, ahol igazi jó barátai vannak s elkerüli a főfelügyelő ur által dédelgetett és kormányhatóságilag támogatott, csuhás zsoldban élőködő szentkoronás diszmunkásokat.

Akiknek a főfelügyelő ur jóvoltából agitációs célokra másodosztályú évi szabadjegyet adnak, azok lehetnek püspökök, papok és műhelyfőnökök jó barátai, de a munkásokhoz semmi közük sincsen. A munkások igazi jó barátainak nem szokás évi szabadjegyeket osztogatni, nem is kérik, de nem is fogadják el.

A történelmi könyveket pedig csak tessék egész bátran továbbra is üldöztetni, ha a műhelyben nem lehet, hát a műhelyen kívül. Tessék házkutatásokat tartani, biztosítjuk róla a főfelügyelő urat, hogy bámolni fog, hogy mekkora tömegnél fogja megtalálni a francia forradalom történetét. Csak bátran, most még kedvez az idő, ki tudja meddig tarthat még a csuhások hatalmaskodása?!
*

Mi lesz most? Azért kérdezzük ezt, mert tudvalevőleg Rónai Mórícék egy szép tavaszi éjszakán bucsut mondtak a koalíciónak és a „Független Magyarország“ minden előzetes teketória nélkül egyelőre ellenzéki lappá vedlett át. Ez pedig pikáns helyzetet teremtett a szentkoronás szövetségben, amelynek félhivatalos lapja volt s a főrikkanci szerepet a lap propagálása érdekében nem kisebb ember vállalta el, mint Batthyány Tivadar gróf.

Ha terünk megengedné, most leközölhetnénk azt a szinpompában ragyogó hazafias felszólítást, amelyet a gróf ur intézett Magyarország vasutásaihoz felekezeti és nemi különbség nélkül, hogy csakis a „Független Magyarországot“ olvassák.

Vártuk, vártuk, hogy a gróf ur nikor mond bucsut Rónai Mórícéknek, mert hiszen ezidő szerint elvi ellentétek forognak fenn közöttük s különösen azt vártuk, hogy mikor fogja a gróf ur a „Független Magyarországot“ másodszor is szennylapnak nyilvánítani, mint ahogy azt három évvel ennek előtte már egyszer megtette.

Hát nem történt meg, ami arra enged következtetni, hogy a szakállgróf és Rónai

Móric között lehet ugyan elvi ellentét, de ez nem gyengítheti meg a közöttük fennálló *érdekközösséget*. Mert ez csakugyan fennforog közöttük. Majdnem szétválaszthatlan frigy köti egymáshoz a haza ezen két kitűnő oszlopát, olyan frigy, amelyet nem az égben, hanem a Dunán kötöttek meg. Akkor ugyanis, amikor Rónai Móric a Duna tengerészeit szállította be a gróf ur aklába.

Ez a szállítás köti elválaszthatlanul egymáshoz a két nemes férfit már annyival is inkább, mert jogérvényes házassági szerződést is kötöttek egymással a derék hajósok bőrre olyképpen, hogy Rónai Mórícnek jut a hajósok 2 koronája fejenként, a gróf urnak pedig a hajósok szive marad meg osztályrészlül.

Hogy a két derék ember közül, melyik csinált jobb üzletet a frigykötéssel, azt most még bajos dolog volna megmondani; annyi azonban holt bizonyos, hogy az üzletre rá nem fizetnek. Ráfizetni majd csak a hajósok fognak. Ezzel a frigykötéssel tehát úgy van most a gróf ur Rónai Mórícnek, mint a róka fogta csuka volt a csuka fogta rókával. Nem ereszthetik el egymást. Nem állítjuk, hogy a gróf ur nem szívesen rugná fel Rónai Móríc urat, csak hogy nem lehet. Mert Rónai Móric ur nem tartozik a kandurok ama fajtájához, aki ingyen kaparja ki a tüzes gesztenyét a majomnak; Rónai Móric olyan kandur, aki előbb szerződést szokott kötni a majmokkal, mielőtt kezét a parázsba dugja s a kiszedegetett gesztenyéből ő is kíván legalább is akkora részt, mint bármelyik majom.

Ezért hallgat tehát most a „Vasutas Szövetség“ is, mert lehetnek ugyan a gróf ur és Rónai Móric ur között elvi ellentétek, de az érdekellentétek mindaddig közösök maradnak, amíg egymásra nézve nélkülözhetetlenek lesznek, mert ha nem volnának azok, már régen felrugták volna egymást.

Elveik fenntartásával tehát egyelőre még jóbarátok maradnak azzal a különbséggel, hogy a gróf ur — tekintettel kényes politikai helyzetére — nem tehet rikkanci szolgálatokat Rónai Mórícnek.

*

Vége egy eredmény, amely a szentkoronások nevéhez fűződik. Wonyafka Károly Dv. főellenőr urat a központi titkársághoz osztotta be a Dv. igazgatósága egy fontosabb bizalmi posztra.

Határtalan öröm fogta el a szentkoronás déli vasutasokat, mert Wonyafka ur fényes sikere legalább is megér annyit, mintha a déli vasutasok összes sérelmei orvosoltattak volna.

A budai kertlet elnöke pedig, aki üres óráiban állítólag függetlenségi képviselő jelölt is, bosszusan dörmög maga elé a szakállába, mert a rossz nyelvek szerint Wonyafka urnak ebben a sikerrel járt törekvésében vágytársa volt. Ugy gondolkodott valószínűleg, hogy amíg a pártvacsorák rendíthetetlen kitarással való végig evése az törekvéseire is felteszi a megérdemelt koronát, addig talán jó lett volna a Dv. központi titkárságánál közvetlenül bele tekinteni azokba a titkokba, amelyeket a Dv. igazgatósága nem szívesen köt az avatatlank orrára. Pedig milyen egyszerű dolog volt az egész, valóságos Kolumbusz-tojás.

Wonyafka ur elég okos volt és rájött a dologra. Az egész működése 1 koronájába került. Következésképpen vörös nyakkendőt hordott s ezzel feltűnt a Dv. nagy urai előtt. Mert tetszik tudni, a vörös színnek különös hatása szokott lenni. Ne tessék azt hinni, hogy csakis a békés természetű bivalyok szoktak megvadulni a vörös színtől, nagyon sok vasuti nagyság is meg-megbokrosodik, ha vöröset lát, még akkor is, ha az egy ártatlan nyakkendő alakjában mutatkozik.

No aztán egy-két jól sikerült sürestélyen, ha az ember be-berugja az ajtót, amint volt módunkban ilyet is láthatni, — hát akkor a hatás elmaradhatatlan, különösen akkor, ha az ember utána másnap jelentkezik a nagyságos és méltóságos urak szobájában s

szép okosan — nem rugja be az ajtót, hanem tisztességtudóan és alázatosan bekopogtat s kijelenti, hogy vörösszínű nyakkendő csak meggyász s az ajtóberugás alatt soha nem is értett egyebet, mint — alázatosan kopogtatni.

SZEMLE.

Az eskü.

Mult év október elején megirtuk, mennyit ér az eskü. Most a Máv. is gondolkodóba esett és a következő rendeletet eresztette szélnek:

Magyar Királyi Allamvasutak Igazgatósága

193.862. sz.

A. I. 1908.

Valamennyi üzletvezetőségnek és műhelyfőnökségnek.

A szolgálati eskü tárgyában f. é. április hó 3-án 75.164. sz. a. kelt körrendeletünkre való hivatkozással tudomásvétel és a jövőben megfelelő mihez tartás végett közöljük, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur Önagyméltósága f. é. május hó 21-én kelt magas rendeletével f. é. március hó 8-án 6247. sz. a. kelt rendeletének megváltoztatása mellett aként méltóztatott dönten, hogy azon alkalmazott, aki azt állítja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik, eskü helyett ünnepélyes fogadalmat tehet, mely foganatára nézve a valósággal letett esküvel minden tekintetben egyenlő s mely a szolgálati eskü ama bevezető szavai helyett, hogy „Én N. N. esküszöm a mindenható Istenre“ — e szavakkal kezdődjék: „Én N. N. becsületesemre és lelkiismeretemre fogadom“, az „Isten engem úgy segítjen“ végzavak pedig elmaradnak.

Egyebekben ez ünnepélyes bizonylás tartalma, formája és kiviteli módzatai a szolgálati esküvel minden tekintetben megegyező legyen.

Budapest, 1908 június hó 13.

Az ált. igazgatási főosztály:

Dr. Kiss,
igazgatóhelyettes.

Ez a rendelet világos tanujelét adja annak, hogy a szociáldemokrata eszmék mennyire haladnak, hogy már a Máv. ódon bagolyvárain is rést üt a szociáldemokrata gondolatszabadság.

Ez a rendelet megerősíti azt, amit két hét előtt irtunk e lapokon a szociáldemokrácia és a vallás című cikkünkben: „Nem az istent féltik a szociáldemokráciától, hanem a földi javakat.“ Lám, a Máv. is elengedi az istent s eskü helyett megelégszik a becsületszóval is. És így van ez jól.

A pályamunkások.

Péter és Pál napján megkezdődött az aratás. Ez annyit jelent, minthogy a pályák mentén kevesebb lesz a pályamunkás. Aki csak szerét teheti a pályamunkások közül, elmegy aratni. Ottan 2—3 annyi napszámot keres, mint a Máv.-nál. Mikor azután vége van az aratásnak, keservesebb lesz a munka a Máv.-nál, mint valaha. Akkor érzik csak amugy istenigazában, mit jelent az 60—70 80 krajcárókért egy egész nap dolgozni. És ekkor megindul a sok panasz, a sok jogosult panasz. Szállni fognak a sóhajok, a kérvények s küldőiket táplálni fogja a remény. Lesik-lesik majd a jó szerencsét a pályamunkások, várni fogják a felsőbbség kegyét, az atyai jóakaratot, amely késik, egyre késik. Lám, az elmúlt évben is csak nagyon kevés csurrant-csöppent a pályamunkásoknak, mindössze annyi, hogy félárú-jegy helyett rezsijegyet és két családjegyet is kaphatnak, ha ugyan kapnak.

A tüzelőanyagot is imitt-amott adják részletre. Az idegen vonalakon dolgozók 20%-os pótlékot kapnak, azonban nagyon kevesen vannak ilyenek.

Más azonban minden a régiben maradt. A kenyér nem nagyobbodott, csak a drágaság. A bér sem lett nagyobb, ha csak a házbér nem. A pályamunkás gondja meg egyre növekszik. Hát hová fog ez vezetni? Mikor tér észhez a pályamunkás is? Mikor fogja belátni, hogy az ő munkája is éppen olyan, sőt talán még értékesebb, mint a többi vasutasé? S mikor fog már végre erőteljes szervezkedéshez látni?

Ideje volna ennek, legfőbb ideje. A gazdasági viszonyok mind sulyosabbakká válnak s irgalmatlanul összeroppantja azokat, akiket vértetetlenül talál.

Nem hisszük, hogy a pályamunkások is ezt akarnák.

A szem.

Valamelyik iskoláskönyvben azt tanultuk, hogy a legfájdóbb betegségek közé tartoznak: a fül-, a fog- és a szemfájás.

És méltán. De azt hisszük, a három közül az utóbbi épsége az emberre nézve a legértékesebb. Jaj annak, aki ezt elveszíti. A Máv. természetesen nem vezet arról külön statisztikát, hogy hányan veszítik el egy-egy esztendőben a szemük világát. Ilyen szomorú dolgokról nem akar beszélni. Pedig hát érdemes volna ezt is tudni, mint ahogy megtudtuk, hogy szörnyű nagy az ilyenek száma. Egy olvasónk tett erre figyelmessé, aki egy hozzánk intézett levelében azt írja, hogy 1904 óta a zágrábi műhelyben a következők veszítették el szemük világát: *Tóth József, Reisinger, Prehacsek, Kiszlak, Konto és Goschler*. Egyetlen egy műhelyben hatan vakultak meg rövid pár év leforgása alatt.

Hát akkor még hol van a többi műhely és a többi kategória?

Pausálé.

Aki semmiképpen sem tud potyajegyhez jutni, hát az indítson lapot. Ezen a réven kap azután potyajegyét is meg pausálét is.

A *Korbács* szerkesztője is így okoskodott. Hogy miféle derék lapocska ez, azt legjobban igazolja, hogy a szerkesztőjét éppen a múlt héten ítélték el csekély 3 hónapra, holmi revolverezés miatt.

Hát ez a lapocska is kap pausálét.

A Pesti Futár című lap okirattal bizonyítja ezt. Az okiratnak, amelynek facsimiléjét közli, ez a szövege:

Kereskedelmi m. kir.

MINISZTER.

5535/eln. sz.

A „Korbács” tekintetes kiadóhivatalának.

Folyó évi augusztus hó 23-án kelt folyamodványára értesitem a tekintetes kiadóhivatalat, hogy a m. kir. államvasutak igazgatóságát utasítottam, miszerint a kiadóhivatal lapjában a folyó évben *háromezer (3000) korona összeg erejéig* közzétehető hirdetésekért megállapított fenti összeg felerészét azonnal, a többit pedig negyedévi részletekben szeptember, illetőleg december hó végén a kiadóhivatalnak szabályszerű nyugta ellenében fizesse ki. Budapest, 1907. évi augusztus hó 26-án.

A miniszter helyett:

Szterényi,
államtitkár.

Ehez a *Népszava* a következőket fűzi:

Ez az okirat magában is beszél. Egy kis hetilapnak, amelynek kétes tekintélyét a szerkesztő zsarolási pörei állapotották meg, *háromezer* koronát utalnak ki az állampénztárból — hirdetések címén. Az ember ennek az aránylag rengeteg összegnek olvasására csak azt gondolhatja: vagy a Máv. szorult rá, hogy a Korbács révén tudják meg a nevét, üzletét, személyszállításra, áruszállításra vállalkozását, vagy — Szterényi szorult rá, hogy a Korbács révén ne tudjanak meg valamit.

A P. F. azt állítja, hogy az utóbbi eset az igaz. És a P. F.-nak ebben az állításá-

ban némi valószínűség csakugyan van. A Máv. elvégre is kevésbé szorulhat rá a Korbács reklámjára, amely nélkül nem csappanna meg az üzlethaszon s amelyre így csak ráfizet 3000 koronát. Szterényi ellenben igen törekvő ember, akinek a darabantorszakból kellemetlen emlékei maradtak.

A P. F. elmondja, hogy Láng volt miniszter őriz egy memorandumot, amelyet Szterényi készített darabant korában, a *törvénytelenül megkötött külföldi szerződések törvényességének bizonyítására*. Hát bizony, ha ez igaz és bizonyítható a nyilvánosság előtt: a ma főhazaffyvá vedlett darabont csunyan kompromittálva van. Ezt a memorandum-történetet tudta meg Garai s ennek az elhallgatását fizette meg a korrupciót gyűlölő Szterényi 3000 korona állami pénzzel. Sőt 4000 koronával, mert a Nemzeti Állam című szocialistafaló szenny lap is kirevolverezett tőle ezen a címen 1000 koronát.

Tanuság: a mai korrupciómentes „új korszak”-ban nem pocsékolják az állam pénzét, nem vesztegetik a sajtót, csak a revolveripart pártolja buzgón az iparfejlesztő államtitkár.

Mindez nem új dolog. Hiszen nem csak a magyarországi, hanem még a bécsi lapok is kapnak ezekre rugó pausálét.

Erre telik a Máv. kasszájából. De munkabérekre, a vasutasok fizetésének emelésére, arra nincs pénz.

A darabantoktól a sajtó tömését is átvette a dicső nemzeti kormány.

Cenzura az Istvántelken.

Azt mondják, Magyarországon sajtószabadság van. Fenét van. Ma már úgy állunk, hogy a vasutasnak irni sem szabad s olvasni is csak azt, amit a sinbetyárok megengednek. Istvántelken elbocsátottak egy munkást, mert *A francia forradalmat* merte olvasni. Idevonatkozólag a következő sorok közlésére kértek fel bennünket:

„Csak nemrégiben foglalkoztunk lapunk hasábjain Nervei Sándorral, abban a reményben, hogy ez az eltévelyedett alak talán magabaszáll s elhagyja azt a rossz utat, amelyet már oly régóta tapos. Amde úgy látszik, csak az maradt, ami azelőtt volt. Ez a jeles firma ugyanis bevádolta egyik elvtársunkat Varga felügyelőnél, mert az illető „égbekiálté bünt” követett el azzal, hogy *A francia forradalom* című művét árusította s ebből kifolyólag szaktársunkat fentebb nevezett felügyelő megfosztotta a kenyerétől. Nerveit különben mindenki szájhősnek ismeri, aki lépten-nyomon szidja a szervezetet s azt hangoztatja, hogy szaktársainkat kiüldözi a műhelyből s ehez ő állását köti. Munkáját már meg is kezdte, de hisszük, hogy beletörik a bicskája, mert a szervezett munkásság már nagyobb urakat is észre tudott téríteni s így az ő fegyvere is könnyen visszafelé sülhet.”

Szép állapotok ezek s gyönyörűen jellemzik az istvántelki viszonyokat, ahol a higvelejt káposztafejú, meg tejfölösszáju ficurakra van bízva a sajtószabadság. Ez is csak a Máv.-nál eshetik meg és nem a zulukaffe-reknél.

A svábhegyi fogaskerekű vasut . . .

Ez is gőzerőre berendezett vasut. Erre is vonatkozik a törvényerejű rendelet: a pragmatika.

Az is bizonyos, hogy a pragmatikának megalkotói gyakorta igénybeveszik a fogaskerekű vasutat, de sohasem elegyednek a társaság ügyeibe. Van is eszükben a svábhegyi fogaskerekű részvényeseinek azzal törődni, hogy pragmatikát készítsenek az alkalmazottak részére, s viszont, dehogy is jutna eszébe a kegyelmes uraknak, hogy a társaságnak emiatt a körmére koppintsanak. Mit bánják ők ezt. Hiszen hazafiságból nyuzzák ők is az alkalmazottakat, amint

csak az a hazafias munkás előttük, aki szótlán tűri kizsákmányolását. S hogy hazafiságuknak minél nagyobb bizonyítékát adják, azért írta ki a fogaskerekű vasut igazgatósága is:

„Nyelvében él a nemzet.”

Még a waggonok belsejében is ott tündöklék Széchenyinek e mondása.

Csak hogy hát azt már senki se kívánja a fogaskerekűtől, hogy ő is megszivlelje ezt a mondást. Elég, ha kiírja, s miután a kocsikban van még hely bőven, hát azért ezt a hirdetést is kifüggesztették:

Praktische Hausfrauen
laufen verlässig gute Weis-
waren nur mit der Marke:
Kaiser Josef am Pfluge.
Braunau, B.-Trübau.

No lám, a német nemzet is a nyelvében él, de még az iparából is megél.

Mert hát a fogaskerekű mozdonyain ott tündöklék a készítő gyár neve:

Winterthurer Maschinenfabrik,

a kocsikon pedig ugyancsak ott van az átkos Ausztria-Bécs nyoma, jelezvén, hogy a kocsit a *Hernalser Waggonfabrik* készítménye.

Hogy azonban mennyire pártolja a fogaskerekű a magyar ipart, kitetszik a saját jelentéséből, amely szerint összes beszerzése 27.869 korona, ebben külföldi 19.353 korona, ugymint: ásványszén 19.115, olaj és zsir 202 korona.

Több mint $\frac{2}{3}$ részét a beszerzéseknek külföldről hozatja az a társaság, amely szerint „nyelvében él a nemzet.”

Ha a vasutasoknak is ebből lehetne megélni, beh más világ volna akkor . . .

A pályorvos és a kötelessége.

Ceglédről írják a *Népszavának*: „Józsa Sámuel lakatos az államvasutak itteni fűtőházában egy gőzhenger leszerelésével súlyosan megsebesült. Hazavitték és a szerencsétlenségről értesítették Radó dr. pályorvost. A pályorvos ur kijelentette, hogy *nem megy ki a beteghez*, mert most vacsorázik, másodszor vidékre megy, harmadszor pedig, mert nem ment hozzá a beteg. (Aki az ágyban is alig tudott megmozdulni.) Majd másnap meglátogatja. Másnap déltájban meg is jelent a pályorvos ur és kijelentette, hogy 10—15 nap alatt gyógyul a seb. Ezzel *elűnt a pályorvos ur* és azóta nem is mutatkozott.

A beteg állapota azóta folyton rosszabbodott. A lába annyira megdagadt, hogy a hozzátartozói kénytelenek voltak a városi orvos segítségét igénybe venni. A beteg ember napikeresete egy forint. Ennyit kellett az orvosnak is fizetni látogatási díjban. Hová lesz az a rengeteg összeg, amit a vasutasoktól betegsegélyezés céljaira lehuznak? Az orvosok, ha zsebrevágják, miért nem szolgálnak meg érte?”

Ha ily értelmű panaszokat akarnánk tárgyalni, úgy erre a célra külön lapot kellene indítanunk. Mikor lesz már a pályorvosokban is szociális érzés?

Ozsváth ur deputációt vezet.

Az istvántelki vasutasok leopcionáltak egynéhány ezer □-öt telket, hogy majd ezen házikókat építenek. Hogy-hogy nem, de javarészt szocialisták voltak ennek a dolognak a kezdeményezői. Egy szép napon aztán a szentek kibökkentették, hogy erre meg amarra, de ők megmutatják, hogy nem épül azon a telken házikója egy vasutasnak sem, amelyet a szocik szemeltek ki lakóhelyül.

S hozzá is fogtak a tervüket megvalósítani. Persze, mint minden rossznak, úgy ennek is Ozsváth volt a kezdeményezője. Kapta magát, a miniszterhez akart menni deputációba, csak hogy hátráltassa a *Vasutas-Otthon* terveit. Vagy hogy talán előmozdítsa?

Az egek, meg Ozsváth ur a megmondhatója, hogy mit akart Wekerlénél. Mert a

jól elkészített beszéd Ozsváth ur bögyibe szorult. Nem volt akinek elmondhassa. Azaz mégis volt valaki: *Hédervári Lehel*, országgyűlési képviselő. Ez hallgatta meg a deputáció keserveit és azután rögtön nyomozó körútra indult *Wekerle* Sándor után. Nem a miniszterelnök *Wekerlét*, hanem a pénzügyminisztert kereste. Mikor megtalálta, így szólt:

— Itt a deputáció kegyelmes uram, légy kegyes fogadni.

— Majd később — mondta *Wekerle*.

Egy pillanatig gondolkodott, azután kijavította:

— Illetőleg még később.

Még egy pillanatig gondolkodott és véglegesen jelentette ki:

— *Ma egyáltalán nem.*

Hédervári Lehelt megnyugtatta, hogy amit lehet, azt megteszi. A képviselő viszont a küldöttséget nyugtatta meg, amely vérző orral fogadta a hirt és elballagott.

Hanem azért egy-két lapba mégis csak belekerült, hogy Ozsváth ur *hatszáz* (?) ember megbizásából — kereste a minisztert. Kereste, kereste, sőt meg is találta, csak hogy nem *hatszáz*, csupán *hat szál* ember megbizásából.

Wekerle pedig még sok deputációt fog fogadni, de Ozsváth ur már naftalin közé tette a szalonruháját. Hadd egyék a molyok!

Reich ur beteg.

Irunk valamit. Becsületbe vágó dolog lesz belőle, hanem azért, aki kíváncsi rá, a szerző nevét megtudhatja a sajtóügyi — vizsgálóbírónál.

Történt mikor, mikor nem, de elég az hozzá, hogy Reich ur megbetegedett. A pájsliján esett hiba. Lehet, hogy a sok hazug rágalom furta keresztül. Gyógyítani kellett. Elment hát Abbáziába, üdülést keresni. Hát ehez nekünk egy szavunk se volna, ha Reich ur tényleg beteg lett volna és tényleg üdülést keresett volna ottan.

Volt eszében betegnek lenni! De üdülést azt talált s hozzá olyat, amelynél külömbet az istenben boldogult Ós-Budavára sem nyújthatott volna neki.

Nagyban is verte a mellét, hogy telik neki még mulatni is. Száz koronát kapott a betegpénztárból, ebből futja lányokra, kártyára...

Hát ha kapott, kapott. Bánja a kő! Ha éjfél tájon fiakkerbe ült, az ő pénzével fizetett a kocsisnak s nem a mienkből. Ha leitta magát a szép lányoknál, ő volt részeg és nem mi. Ha a postán bármely más betegnek érkezett pénzküldemény és ő rögtön pumpolt, magának kért kölcsön s nem nekünk. És ha 120 koronából valaki 18 koronát adott kölcsön neki, azért mégis segített az illetőnek a megmaradt 102 koronáját is elverni.

Jó pali volt a gyerek, de azért biztosak vagyunk benne, hogy a sok lumpolás egyiküknek sem ártott meg. Talán Reich urat éppen ez gyógyította meg.

Csak hogy egyszer baj történt. Reich ur pénzforrása sürgőnyt kapott, hogy rögtön utazzék haza, mert édesanyja haldoklik. Kérte is nyomban a pénzét vissza Reich urtól, aki bizony garas nélkül állott ott az idegen világban.

Hanem Reich ur nem azért szentkoronás, hogy ne tudna magán segíteni. Kikölcsönzött valahonnét két hatost s átrándult hűséges kísérelőjével Fiuméba, ahol szentkoronás kerület is van. A kerület elnöke előtt bemutatkozott: *Reich* vagyok, *Izsák* vagyok, a központból vagyok, vezetőségi tag vagyok s adta a nagy urat. Kísérelőjét, helyesebben a hitelezőjét is bemutatta: *X Y tagtárs*. Jó gyerek... szegény fiu... Sürgőnyt kapott... édesanyja... nincsen pénze... segélyt akar... és így tovább.

Hát hogyne adtak volna. Szegény fiúnak szüksége volt a kapott 20 koronára, nyomban gyorsvonatra ült s ment haza...

Hát ezen nem volna mit megírni. De most jön a csattanója a dolognak. *Reich* ur ugyanis azt hiszi, hogy az ő tartozása a

kieszközölt segély folytán kiegyenlítődt. Bizonyára odaszólt barátjának a távozás alkalmával: most kvittek vagyunk.

A fumei szentkoronás kerület pedig azt hiszi, hogy ő egy *tagtársát* segélyezte 20 koronával. *Hiszi!* Mert nem tudja, hogy *Reich ur tisztában volt azzal, hogy akit ő segélyezni ajánlott, nem is volt sohasem szentkoronás.*

Oh, hanem azért ne tessék most szentkoronás erkölcsöket emlegetni, mert meglassák, Reich ur a bíróságához szalad. Az igaz, hogy vissza is jön onnét, mert hát *Reich* ur beteg, nagyon beteg...

A gyapottépok.

Ez is van a Máv.-nál. Öreg, megrokkant munkások, a vasutnál megbénult alkalmazottak szokták a gyapotot tépdésni. Silány kereset volt ez is. Ahoz kevés volt, hogy élni is lehessen belőle, de sok, ahoz, hogy valaki éhen halt volna tőle.

Hát most ennek is vége lesz. Vége. Nem azért, mintha gyapotra többet nem volna szükség, hanem azért, mert a Máv. bölcsői bakot löttek.

Ugy áll ugyanis a dolog, hogy a Máv. bizonyos mennyiségű gyapotot szokott szerződésileg lekötni. *Tépetlen gyapotot.*

Az idén azonban kifelejtették ezt a szót a szerződésből és *tépett gyapotot* szállít a Máv. liferánsa. A Máv. akarva, nem akarva kénytelen ezt elfogadni. De mi lesz most azokkal az emberekkel, akik ilyképpen munka nélkül maradnak? Vajjon lesz-e annyi emberiség a Máv.-ban, hogy rokkantjainak hasonló könnyű foglalkozást fog nyújtani? Avagy a gyapottépokról éppen úgy meg fog feledkezni, mint amiképpen elfelejtette a szerződésbe belefoglalni, hogy *tépetlen gyapotot* óhajt?

A Máv.-tól elvégre minden kitelik, mint amiként az északi főműhelyből már a 18 gyapottépo közül 16 embert hazaküldtek, mivel egy „*hazai cég*“ ajánlata teljesen feleslegessé teszi őket. Vajjon kinek és mennyi províziót adott a „*hazai cég*“, aki miatt magyar munkások maradnak kenyér nélkül.

Az iglói főnök ur.

Mind a mai napig azt hittük, hogy Igló csak arról híres, hogy ruttkai Ráth Péternek, a *Ksod.* vezérigazgatójának nyárilaka van ott. De most már kezdjük hinni, hogy Iglónak sokkal nagyobb híressége az állomásfőnök ur.

Vagy négy hete, hogy egy vasutas asszony levelét közöltük le, amely kellő világításban tüntette fel a főnök urat, aki szerfölött dülbe gurult emiatt.

Még a *Ksod.* is figyelmesé lett a cikkre, s nyomban vizsgálatot indított. Azonban ne tessék hinni, hogy az állomásfőnök ur ellen. Korántsem. Arra cseppet sem kíváncsi a *Ksod.*, hogy a főnök urak miként bannak alkalmazottaikkal s hogy igaz-e mindaz, amit megírtunk. A *Ksod.* minderre nem volt kíváncsi, csak *azt szerette volna tudni, hogy ki írhatta a cikket?* Négy napig folyt a vizsgálat. Egy tucat kalamáris tentáját rápocsékolta a „*jegyzőkönyvekre*“, de a szerző csak nem akart előkerülni.

Mit volt mit tenni, kapta magát a főnök ur, kipucolta az uniformisának pityke gombjait, feljött Pestre és bekocogott hozzánk. Kereste a felelős-, a fő-, a segéd- meg tudja kánya miféle szerkesztőt. Egyik sem volt honn, hát egy ujságíró kollégánknak hátra hagyta, hogy így meg úgy, megnevezük a szerzőt, mert különben baj lesz... Ejnye az árkangyalát, annak már a fele se tréfa, amikor a főnök ur haragszik. S hozzá az iglói főnök ur. A szörnyű félelemtől még most is reszketünk, s jó szerencse, hogy támlásszékekben ülünk, amelybe belé is kapaszkodhatunk. Mert hát a főnök ur sajtóperrel fenyegetődött, ha meg nem nevezzük a cikk szerzőjét. Pedig, hát ha a nyelvünket tépik is ki, még akkor sem áruljuk el. Nem vagyunk mi iglói állomásfőnök, sőt

meg sem ijedünk az ilyenektől és ha nagyon kíváncsi a főnök ur, adunk neki egy címet: *Budapest, Markó-utca 37. III. 31.* Itt székel a sajtóügyi vizsgálóbíró. Ennél megtudhatja a címet.

Eleve sejtjük, hogy nem fog odáig fáradni, pedig a sajtópörrel fenyegetődött. Csak hogy ám nem esznek olyan forrón, mint ahogyan főznek. Még az állomásfőnökök sem. De legkivált az iglói sem.

A nemzetközi szállítómunkás-föderáció

az utolsó években rohamosan fejlődött. Senki sem merete volna remélni, hogy 1904 óta, tehát szerfölött rövid idő óta ily rohamos fejlődést tüntessen fel.

Miután nagy nehézségek közepette akkoriban a nemzetközi kongresszus megalakult és székhelyét Londonból Hamburgba tette át, kijelentették angol kartársaink, hogy ők többé nem tartanak a többiekkel, mert nézetük szerint nem jártak el demokratikusan. Valójában azonban helyesen cselekedett az 1904. évi kongresszus, ha csak azt nem akarta, hogy egy évtized munkája kárba vesszen és a nemzetközi szállítómunkás-föderáció tönkre menjen.

Az angolok kilépése után a föderációban 11 szervezet 77.672 taggal maradt.

1907 végével, három év után, 40 szervezet a világ minden részéből 503.928 taggal van egyesítve a föderációban.

Hatalmas szám, ha meggondoljuk, hogy 1896—1905. években sohasem érte el a tagok száma a 150.000-et.

Nagyon természetes, hogy ily fejlődéssel szemben a kiadások is emelkednek. Az előrelátható bevétel 1908 folyamán 24.000 márka lesz, úgy hogy a nemzetközi titkárság fennállása és akcióképessége már is biztosítva van.

Mikor a főnök is, meg a munkások is szentek.

Rövid a história nagyon és csupán azt igazolja, amit mi már számtalanszor megírtunk: *munkásnak nincs helye a szentkoronás szövetségben.*

Ezt illetőleg a legújabb bizonyítékunk a következő:

Csáktornyan valami *Tóth* nevű uriember a szentkoronások elnöke. Ha jól tudjuk, forgalmi hivatalnok. Az alárendelt munkások bekopogtattak hozzá, kérve, hogy részükre ugyanazon napibért adják meg, amilyent nagykanizsai társaik is élveznek.

A szentkoronás elnök szörnyű haragra gerjedt s így fizette ki a munkásokat, akik különben maguk is szentek: „*Valamennyit v... kellene rugni! Még most sincsenek megelégedve? Ilyen rongy parasztokat kapok, amennyi kell!*“

Munkások! Csak befelé a szentkoronás szövetségbe! Csak befelé, akinek kedve tartja még ezek után is.

Vasutassors.

Lukács István mozdonyvezető mult vasárnap délután a nyugati pályaudvarról kiindult 160. számú személyvonatból a rákosi rendező-pályaudvaron kiesett. Súlyos zuzódásokkal a kórházba került.

A szertári munkások.

A Máv. ismét tanujelét adta annak, hogy szűkebbül, de még szűkebb marku munkaadó. Amikor *bécsi* lapok feneketlen kasszáinak megtöméséről van szó, akkor akad pénz. Csak akkor üres a Máv. zsebe, amikor a *magyar* munkás egy falattal nagyobb kenyérért esedezik.

Ezt tapasztalhatták a Máv. központi anyagszertárának a munkásai is, akik még ez évi február 14-én emlékiratban kérték helyzetük javítását. Ennek az emlékiratnak a bevezető része így szólt:

A magy. kir. államvasutak
tekinetes Üzletvezetőségének

Budapest.
(Jobbpart.)

Alulírottak, a Máv. központi anyagszertár munkásai, azzal a kéréssel fordulunk a tek. Üzletvezetőséghez, hogy az alábbiakban felsorolt kéréseinket teljesíteni kegyeskedjék.

Kérelmeinket a következőkben ismertetjük:

1. Kérjük, hogy napibérünkön felül 30%-os pótbéren részesüljünk.
2. A vásár- és ünnepnapokon teljesített félnapi munka fejében az egész nap díjaztassék.
3. A minimális napibér 2 korona 40 fillérben állapíttassék meg.
4. A túlórázásért a Hivatalos Lap múlt évi 3-ik, valamint 50-ik számában biztosított díjazás életbe léptetését.
5. Azok, akik előmunkási szolgálatot teljesítenek, az őket illető díjazásban részesedjenek.
6. A három évenkénti automatikus előléptetést kérjük a jelenleg alkuban dolgozókra is kiterjeszteni.

Végül pedig, hogy a munkások 4 csoportba osztassanak.

Látnivaló, hogy méltányos, sőt tulszerény kérelmek voltak ezek, különösen amikor Budapest (I) a minimális napibért 2 korona 40 fillérben kéri megállapítani.

Mégis a válasz (csak 4 hónapig készült) ridegen elutasító volt és a maga teljes egészében így hangzik:

Magyar királyi államvasutak.
Budapest jobbpartú üzletvezetőség.
7388/I. szám.

Bencsik János munkásnak,
mint a központi szertár munkásainak megbízottja
Budapest.

Folyó évi február hó 8-án kelt folyamodványára értesítjük, hogy a 30% napibér emelését nem engedélyezhetjük, mivel ugy az alapbérnek 2 kor. 40 fillér már engedélyezett felemelése, mint a napibérnek 3 évről 3 évre való emelkedése, ezen most kérelmezett béremelésnek majdnem teljesen megfelelő.

A vásár- és ünnepnapokon teljesített félnapi munka fejében az egész napibér kifizetését a 72. számú utasítás I. rész 4. §-a értelmében szintén nem eszközölhetjük, miután a tényleg munkában töltött időre esedékes munkabér elszámolásán kívül más elszámolás az utasítás ellenére nem eszközölhető.

A túlórázásért a 3. számú Hivatalos Lap rendelkezése a szertári munkásokra is kiterjesztetvén, e tekintetben külön intézkedésre szükség nincs.

Az előmunkási állást illetően értesítjük, hogy az, mint ilyen, nem vehető figyelembe arra nézve, hogy ezen munkásoknál a várakozási idő meg rövidítettessék.

Az alapbért illetően értesítjük, hogy miután az egyezményi munkásoknál 3 évenként épp úgy emelhető, mint a napibéres munkásoknál — erre vonatkozó kérelmük tehát tárgytalan. Végül a munkásoknak 4 csoportba leendő beosztását illetően forduljanak közvetlenül a központi szertár főnökéhez.

Budapest, 1908 június 14.

Dr. Ofner,
főfelügyelő, üzletvezetőhelyettes.

Aki már most a kérvényt és a választ összehasonlítja, annak nyomban fel fog tűnni, hogy az adott válasz érintetlenül hagyta a kérvény második pontját: a minimális napibérnek 2 korona 40 fillérben való megállapítását. A legfontosabb dologra elfelejtett a tekintetes Üzletvezetés válaszolni.

Hát mi pedig éppen a keresetről tudunk a legtöbbet írni. Nem azért, mintha a Máv. vaskalaposait akarnók meggyőzni, hanem, hogy igazoljuk, mennyire jogos a munkás-ság követelése.

Eppen ezért ideiktatunk egy kis táblázatot.

A.	napibére 2:20 kor.,	havi keresete 53:20 kor.
B.	" 2:40 " " "	58:04 "
C.	" 2:60 " " "	62:74 "
D.	" 2:80 " " "	66:44 "

Ennyit kapnak tehát havonta kézhez.

Ez a kereset azonban oly hónapokban, amidőn ünnep van, meg is rövidül.

Érdekes még azt is tudni, hogy kinek mennyi a napibére?

Igy:	A.	1904 óta szolgál,	napibére 2:40 kor.
	B.	1902 " " "	2:40 "
	C.	1901 " " "	2:60 "
	D.	1900 " " "	2:60 "
	E.	1899 " " "	2:60 "

Azonban azt sem szabad felejtenuk, hogy a legtöbbjének 4—6 gyermeke van.

Már most tessék azután kiszámítani, hogy lehet megélni napi 2:10—2:60 korona keresetből.

Még akinek legmagasabb a napibére, az is csak 66 koronát kap egy-egy hónapban kézhez.

Keveset számítnak, amidőn azt mondjuk, hogy a környékbeli falvakban 20 koronát kell havonta házba fejében lefizetni. Marad tehát élelemre, ruházatra stb. stb. egy 6—8 tagból álló családnak havi 46 korona, napi 1 kor. 50 fillér.

Tessék tehát a szertári munkások nyomorát elképzelni.

De az elutasító válasz dacára is tudni fogják a szertári munkások, hogy mik a teendőik. Ez az ügy még koránt sincs befejezve.

Ebbe még másoknak is lesz beleszólásuk, nemcsak az üzletvezetésnek.

A közel jövőben mindezekre ugyanis visszatérünk.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

Értesítés.

A központi irodában a hivatalos óra délelőtt 9 órától 1 óráig és délután 3 órától este 7 óráig tart.

Tagtársainkat értesítjük, hogy összes szóbeli ügyeik csakis 6 órától 8 óráig, ünnep- és vasárnapokon pedig délelőtt 9 órától 12 óráig intéztetnek el.

A helyi csoportok közleményei.

A ruttkai helyi csoport július hó 16-án, este 7 órakor rendkívüli közgyűlést és július hó 23-án, este 7 órakor taggyűlést tart.

Az újszolnai tagtársak szíveskedjenek tagsági könyvecskéiket ellenőrzés végett a bizalmi-főnöknek átadni.

Az istvántelki helyi csoport vezetősége felkéri a tagtársakat, hogy tagsági könyvecskéjüket ellenőrzés végett a helyi csoport vezetőségéhez szolgáltatassák be.

A budai helyi csoport vezetősége felszólítja hátralékos tagjait, hogy hátralékaikat rendezzék, mert ellenkező esetben az alapszabályok értelmében a tagok sorából törölni fogja.

A nagyvárad helyi csoport július hó 5-én rendezte havi taggyűlést tart. Kérjük a tagokat, hogy minél számosabban jelenjenek meg, miután fontos ügyek kerülnek elintézés alá.

A zárányi helyi csoport július hó 6-án, délután 6 órakor, a Novák Ferenc-féle vendéglőben taggyűlést tart, melyre a tagok felkértek, hogy tömegesen jelenjenek meg. Egyben kéri a vezetőség a tagtársakat, hogy tagkönyvecskéjüket hozzák magukkal.

A nyugati helyi csoport könyvtára minden kedden este 7—8-ig van nyitva. A kibővített könyvtár jegyzéke is megjelent s darabonként 12 fillérért kapható.

A temesvári helyi csoport július hó 4-én rendkívüli fontos napirenddel taggyűlést tart. A tagtársak pontos megjelenését kéri a vezetőség.

A munkásbetegsegélyző pénztár közgyűlése.

Az országos munkásbetegsegélyző és bal- esetbiztosító pénztár hétfőn délelőtt az újvárosi közgyűlési termében rendkívüli közgyűlést tartott.

Az egész napot lefoglaló közgyűlésről, amelyen a munkásságot nagyon is közelről érdeklő és szerfelett fontos ügyek tárgyaltak, a Népszava is megemlékezett. Teljes öt sort írt a közgyűlésről. Ennek felét is a hosszú nevű pénztár címe foglalta el. A másfél tucat belső és legbelsőbb munkatársak közül nem ért rá senki a nyolcoldalas ünnep utáni számba hosszabb tudósítást írni és ha a szaklapok mégis meg akarják írni az eseményeket, úgy csak polgári források után tehetik ezt.

Pedig hát megbízható tudósításra maguknak a közgyűlés küldötteinek is szükségük volna. A leirhatatlan zaj, a szerfelett kicsinynek bizonyult városi teremben megakadályozott mindennemű komoly tanácskozást. Maga a tárgyalás menete is szokatlan volt. A parlamenti sürgősségi tárgyalások valóságos csigamenetű tárgyalások voltak ahhoz képest, amelyet ez a közgyűlés produkált.

Bátran merjük állítani, hogy soha közgyűlési küldöttek készültelebbül nem jöttek közgyűlésre, mint ebben az esetben. Nem az ő hibájuk, hanem úgy a kormányé, mint az igazgatóságé.

Arról a leirhatatlan zürzavarról, amely a közgyűlést megelőzte, fogalmat nyújt az, hogy 23-án küldötték szét csak a 28-ikára szóló meghívókat.

Tessék jól megérteni: 23-án. De ugyanakkor a közgyűlési indítvány előírta, hogy indítványok 20-áig nyújthatók be.

Akárhány hadastyán-egyesület nyomatott jelentést szokott kiadni. Az országos pénztár még a szóbelivel is csak az utolsó percben készült el, a miként a kormány alapszabály-módosítása is csak 24 órával a közgyűlés napja előtt érkezett le.

Ilyen előzmények után nyílt meg közgyűlés, a melyről az állandó zivaj miatt bizony bajos dolog volt pontos és részletes följegyzéseket készíteni.

Hatvani Deutsch József 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést. Jelenti, hogy 104 betegpénztár részéről 198 munkaadó és 229 biztosított tag van jelen mint kiküldött. Nyomban ezután

Hegedüs Loránt dr., a Gyáriparosok Orsz. Szövetségének küldötte, indítványára elhatározták, hogy az általános vitától eltekintenek, továbbá a stiláris módosítások 3 napon belül írásban adandók be és végül, hogy a felszólalások csupán elvi kérdésekben engedendők meg.

Az alapszabály-tervezet részletes vitája során Hamerli (Pécs), Szemenyei Kornél, Bürger (Marosvásárhely), Herczegh Ferenc dr. és Schimanek (Nyiregyháza) felszólalásai után

Mentsik Ferenc dr., a mezőgazdasági szakmáymunkások biztosítási kötelezettségének kérdésében szólalt föl.

Néhány lényegtelenebb ellenvetésre vonatkozó fölvilágosítása után Bokor Adolf (Szedged) indítványozza, hogy a járulék ne hét napra, hanem a munkások által tényleg eltöltött munkaidőre állapíttassék meg.

Ez az indítvány nagy vihart keltett.

Weltner Jakab föltétlenül a hét nap mellett foglalt állást, mert a 21 millió koronára rugó költségvetés mellett az esetleges egy napi nemfizetés már 3 millió korona deficitet jelent.

Altschul igazgató (Budapest) egy átlagos járuléki alap megállapítását javasolja.

Hamerli (Pécs) kifogásolja, hogy az állami munkálatoknál, így például az államépítészeti hivatalok révén, 1—2 órára alkalmazott munkásokkal szemben 20 hétig obligóban marad a pénztár.

A pozsonyi kiküldött kéri, hogy a három napnál tovább, de nem a teljes héten dolgozó munkások ne terheltesse meg a heti járulékkal.

Baumgarten tordai kiküldött javasolja, hogy a csak két napig dolgozó munkásokra egyáltalán ne vettessék ki a járulék.

Schimanek (Nyiregyháza) a naptár szerinti járulékfizetés mellett foglalt állást.

Reinhart Gyula (Arad) a hét napi járulékfizetés ellen tiltakozik, mert a hat napig dolgozó munkásnál ez százaléktöbbletet jelent.

Szalay (Szombathely) és Pászty Károly a Máv. munkások kiküldöttiének felszólalása után a vitát az eddigi javaslatokra berekesztették.

Szemenyey Kárnél dr. előadó Bokor és Altschul indítványára megjegyzi, hogy a naptári járulékiszedés adminisztrációja olyan költségekkel járna, amely aránytalanul megerhelné a pénztárt és túlhaladna ennek költségvetését. A közgyűlés ezután néhány szakasz kivételével, amelyek felett utólag ítkos szavazással döntenek, az igazgatóság által javasolt szövegeket fogadta el.

A további vita során Hauser (Pozsony) a 3 éven aluli gyermekek halálzási segélye és Puskás Antal (Vukán) a szülési segélyezés tárgyában, Schwarz nyiregyházi küldött pedig a pénztár önkéntes tagjainak a gyógyfürdőzés kedvezményéből való kizárására tesznek indítványokat.

Kiss Miklós szigorú kritikát gyakorolt az igazgatóság eljárása felett, amennyiben a közgyűlést minden tekintetben informálatlanul hagyja. Egyben a kisebb javadalmazású betegpénztári alkalmazottak ügyében is szót emel.

Egynéhány jelentéktelenebb felszólalás után megválasztották a szavazatszedőbizottságokat.

Legérdekesebb volt az alapszabályvita során az a kérdés, vajjon a hét mind a hét napja után fizetessék-e a járulék.

A kérdés szavazás alá kerülvén, 272 szóval 48 ellenében a közgyűlés aként döntött, hogy a járulék a hét mind a hét napja után fizetendő.

A vasutasok a közgyűlésen tekintélyes számmal voltak képviselve. Így a Máv. betegpénztárának 93026 tagja képviselőben 28, a Déli vasut gyári betegpénztára 6493 tagja megbizásából 2, a szamosvölgyi vasut 1500 tagot számláló pénztára képviselőben 1, a győr-sopron-ebenfurti vasut 746 tagu pénztára részéről 1 és a mohács-pécsi vasut betegpénztára részéről 1 küldött volt jelen. A jelen volt biztosított tagküldöttek 1/7 részét tehát vasutasok képezték.

Ilyen körülmények között érhető, ha a vasutasok érdekében a pénztár körül kevesebb kulisszatitkot, de annál nagyobb nyilvánosságot követelünk úgy a méltóságos urak, mint az igazgatóságban helyt foglaló elvtársak részéről.

Mindnyájunkat érhet baleset!

— Második cikk. —

— Irta: Dr. Kadosa Marcell. —

A rendelet ismertetésénél előre kell bocsátanom, hogy a rendelet eléggé méltányos az alkalmazottakkal szemben. Annnyira ugyan nem, amint azt az elnökigazgató ur gondolja, amikor atyai gondoskodásról beszél a rendelet végső soraiban. Majd ki fogom mutatni, hogy ez az atyai gondoskodás egynemely olyan előnytől akarja megfosztani az alkalmazottakat, amelyet eddig elé a nem atyai gondoskodás, hanem csak egyszerűen a törvény alapján ítélkező bíróságok megadtak és a mi miatt kénytelenek leszünk a vasutat — atyai jóindulat ide, atyai jóindulat oda — ezentul is pörölni.

Különbén is mindig gyanus az nekem, amikor a felsőbbség olyan nagyon ellágyul és atyai szeretetről érzeleg. Én tudom, hogy mit jelent ez az atyaság ebben a rendeletben és tudom azt is, hogy ez csak aféle teljesítése az atyai kötelességnek, mint amikor valakit a járásbírósg gyermektartásban elmarasztal. Erre az atyai szeretetre ráfanyalodott a felsőbbség, miután előbb harmincnyolc esztendeig kézzel-lábbal kapálódzott ellene hiába. Hiába, mert mi, ügyvédek, minden esetben kiastuk vele szemben a szeretett gyermekek igazságát és ma már kénytelen belátni a vasut, hogy semmiféle rugkapálás nem használ, a bíróságok elfoglalják azt az álláspontot, amely ellen ő körömszakadtáig védekezett évtizedeken keresztül. Nem atyai szeretetből fakadt tehát ez a rendelet, hanem egyszerűen a pörköltsegek spórolásából, a leg-

közönségesebb muszájból. És ha mégis úgy tünteti fel az igazgatóság a rendeletét, mint amelyet az atyai gondoskodás sugalmazott, akkor ezen a kegyes szemforgatáson mi beavatottak csak mosolyogni tudunk.

És ehelyütt el nem mulaszthatok egy kómikus példát felhozni annak a jellemzésére, hogy micsoda fejtelenség uralkodik a Máv.-nál és hogy mennyire őszinte az itt tárgyalt rendelet atyai gondoskodása.

A vasut harmincnyé év óta védekezik minden pörben az ellen, hogy a kilométerpénzt élvezett alkalmazottaknak baleset esetében az elveszett kilométerpénz is megítéltessék. Mindig azzal állott elő, hogy ez nem is jövedelem, hanem csak az utazással járó kiadások fűdőzésére szolgál, ha tehát az illető munkaképtelen létére nem fog utazni, akkor kiadásai sem lesznek; hogy a vasut az illetőt akármikor áttehette volna olyan szolgálatba, ahol nincsen kilométerpénz. És hasonló egyebekkel védekezett a kilométerpénz megítélése ellen a vasut. A bíróságok gyakorlata ingadozó volt e tekintetben. Egy darabig nem ítélték meg a kilométerpénzt, aztán megítélték, aztán hol megítélték, hol sem. Mintegy tizizenkét esztendő óta azonban állandó gyakorlat már az, hogy a kilométerpénzt is megítélik. Egy évtized óta nem tudok ítéletet, amelyben ettől az elvtől eltért volna a bíróság. A vasut azonban még ma is minden pörben konokul védekezik a kilométerpénz megítélése ellen.

Az „atyai gondoskodás“ által sugalmazott rendeletben az igazgatóság kimondja, hogy a sérültek kártalanításánál a kilométerpénz is számításba veendő — félig. Az atyai gondoskodás itt tehát a felét ugyan el akarja csipptenni annak, amit a rideg bíróság megadott az alkalmazottaknak, de mégis már hivatalosan is arra az álláspontra helyezkedik, hogy a kilométerpénz számításba jön a kártalanításnál.

Ez történik június 3-án, a rendelet kelteinek napján. Június 20-án pedig a Máv. egy baleset folytán elszerecséltenedett alkalmazott pörében főlebbezést ad be a bírósághoz, amelyben tiltakozik az ellen, hogy annak a nyomorultnak a kártalanításánál a kilométerpénz is számításba vétessék, mert a kilométerpénz nem állandó jövedelem stb., amit már harmincnyé esztendő óta ismételtet. Ime, ilyen őszinte a Máv. atyai gondoskodása.

De ismétlem, mindezeket nem tekintve, a rendelet éppen fentebb részletesen tárgyalt keserves muszáj következtében eléggé méltányos az alkalmazottakkal szemben. És ám ismerjük ezt el és ne vágjuk oda a Máv.-nak azt sem, hogy e méltányos rendelkezés megszületésében sokkal több részünk van nekünk ügyvédeknek, akik a sérültek érdekeit a gondoskodó atyával szemben ezernyi pörben megvédelmeztük, mint annak a muszájból fakadó atyai jóindulatnak, amelynek azt a címet lehetne adni, hogy „atyai szeretet a pörköltsegek megspórolása céljából.“

A lilimtipró.

Pár hete annak, hogy a szentkoronás gárda egyik oszlopos tagját egy törvényszéki tárgyalásból kifolyólag erkölcsi halottá tettünk. A halottat eltemették azok, akik életében tömjéneztek.

Ez a halott az emberek hiszékenységét, bizalmát kihasználva, anyagi téren károsította meg embertársait. Akiról azonban alább esik szó, ez már nem elégedett meg ezzel, hanem becsületes munkásemberek ártatlan leányait akarta megfosztani attól, ami egyedüli tulajdona a szegény embernek: a becsülettől.

Az erkölcsrabló.

Hotye Miklós. E név nem ismeretlen a szervezett vasuti munkásság előtt.

Ami piszok, mocskolódás zudult a szervezett vasutasok felé, az mind Hottyétől eredt; ettől a hazafias szentkoronás kéjencetől.

Régóta rebesgetik már az északi főmühely lakóház telepen, hogy Hotye — aki különben nős — minden szemrevaló telepi leányt szerelmi ajánlatokkal üldöz, sőt több esetben erkölcsstelen merényletet is kísérelt meg leányok ellen.

Hozzánk is eljutott ennek a hire, de nem akartunk foglalkozni ezzel a dologgal, nehogy még csak a gyanu árnyéka is hozzánk férközzék, mintha mi Hotyének a mozgalmunk iránti ellenséges viselkedését ilyen eszközökkel akarnók ellensúlyozni. Mi tehát elhallgattuk a dolgot. A héten azonban egy családapa, aki leánya jövőjéért aggódik, levelet intézett hozzánk, amelyben megköveteli tőlünk, hogy Hotye gazságait nyilvánosságra hozzuk, *nehogy még tovább is folytathassa becsületes munkásleányok megrontására szolgáló üzemleit.*

Ujságírói hivatásunk, a közérdek s a családi szentély védelme azt parancsolja, hogy az apa kérelmét teljesítsük és Hotye gazságait leleplezzük.

A levélben megadott nyomok alapján a legszigorubb nyomozást indítottunk az igazság kiderítése céljából, nehogy alaptalanul, avagy kellő bizonyítékok nélkül kitegyünk egy embert a közinegvetésnek.

Az igazságot kikutattuk és rettenetes kép tárult elénk. Hotye Miklós északi főmühelyi most már művezető gyakornok, rendszeresen üldözte szerelmi ajánlataival a leányokat. Több ízben kísérelt *erkölcsstelen merényletet ellenük* s csak az illetők erélyes fellépése mentette meg őket attól, hogy egész életükre szerencsétlenné ne váljanak.

Sulyos terhelő adatok birtokába jutottunk a nyomozásunk folyamán. A neveket elhallgatjuk az illetők iránti kimélethez. De a bíróság előtt felvonultatjuk azokat a leányokat, akik Hotyét tetteleg bántalmazták, rugták, foitogatták, mert csak így tudták magukat megmenteni az ember-állat vad szenvedélyének a kitérésétől. Felvonultatjuk az anyákat, akik átkozva említik Hotye nevét.

A hazafias szavalókör volt az eszköz Hotya kezében, hogy a telepen lakó leányokhoz hozzáférközhessen. A kör pár hónap előtt alakult, de ezt megelőzőleg mintegy 2 év óta működött alapszabály nélkül. *Ebbe a körbe csalta Hotye a leányokat azzal, hogy „szavalni“ tanítja őket. A szülők nyugodtan engedték leányaikat a szentkoronás vezér, a műhelyfőnök közeli barátjának védnöksége alá — szavalni.*

Hotye a szavalást nem csak a kör helyiségében tanította, hanem a saját lakására is elhívta a leányokat, természetesen olyankor, amidőn neje nem volt otthon. Ilyen alkalmakat használt fel azután arra, hogy *erkölcsstelen és a büntetőtörvény szerint sulyosan büntetendő merényletet intézzen a nála megjelent leányok ellen.*

Nem akarjuk e helyütt ismertetni a kezünk között lévő intim részleteket Hotye gazságairól. Még csak arra akarjuk felhívni az olvasóink figyelmét, hogy *Podolszki műhelyfőnök tussolja legbizalmasabb embere erkölcsstelen merényleteit.*

A hét folyamán, amidőn tudomására jött az eset, behívatta a sértetteket és *lelkükre beszélt, hogy óvakodjanak a nyilvánosságra hozataltól.* Az illetők úgy látszik szót is fogadtak, Hotye maradhatott volna továbbra is Podolszki bizalmasa, leányok megrontója; de az igazság kiderült a titkolódzás dacára is, és *ha van a felsőbbségben parányi igazságérzet, akkor Hotyét egy percig sem tűri tovább a jelenlegi helyén, ahol bizalmi állást tölt be.* Elvégre a Máv. nem tenyészthet kerítőket, erkölcsrablókat, mert amugy is elég van ezekből a parazitákból.

A szentkoronás tagok most láthatják, hogy milyen undorító cselekményeket követnek el a vezérek, akik minden alkalmat megragadnak, hogy őket szembeállítsák öntudatos testvéreik küzdelmével.

De most már azt is értjük, hogy Hotye miért kereste a legmagasabb protekturátust a hazafias kör zászlószentelő ünnepélyére. Pedig keservesen csalódni fog Hotye, ha

ízt hiszi, hogy a magas protektor az ő viszkosságai fölött szemet huny.

Most pedig Hotye ur elvárjuk, követeljük, hogy 24 órán belül *indítsa meg ellenünk a sajtópert! Bizonyítani akarunk.*

Mit nyújt a Konzum a vasutas asszonyoknak?

(Egy proletár asszony levelei.)

(Befejezés.)

A mai kiskereskedelemben, különösen azokban, amelyek a legszükségesebb használati cikkekké kereskednek, a kisüzem livik, még pedig a lehető legszéttagoltabb kisüzem.

A statisztika azt bizonyítja, hogy a lakosság kereskedést üző része sokkal rohamosabban szaporodik, mint az összlakosság. Nem tulozunk, amidőn azt állítjuk, hogy na minden városban, minden faluban az üzletek száma három-négyszer akkora, mint amennyi a lakosság igényét teljesen kielégíteni képes volna.

Egy-egy szatócsra ily módon sokkal kevesebb forgalom jut, mintha csak a feltétlenül szükséges számu üzlet volna az illető helyiségben, míg ezzel szemben költségei, mint házbér, fűtés, világítás, takarítás, személyzet, reklám, elronlott vagy visszamaradt áruk stb., stb., ugyanakkorak maradnak.

Az árukat kénytelen tehát drágábban adni, hogy olyan haszonra tehesen szert, amelyből családotól együtt megélni képes legyen.

Az üzletekben felmerült

veszteséget

a fogyasztó közönség fizeti meg, mert az ilyen erőszakosan megdrágított, vagy ami tökéletesen egyet jelent ezzel: megrosszabbított fogyasztási cikkek révén kell a szatócsnak haszonra szert tenni.

Figyelemre kell méltatni azt is, hogy eme szatócsok nincsenek abban a helyzetben, hogy jól és olcsón vásároljanak be, mert áruikat ahelyett, hogy direkt az első kézből szereznék be, csupán másod- és harmadrangu nagybani elárúsítótól szerzik be, amelyek mindegyike az árun nyerni akar. Ilyképpen érthető, hogy a kis üzletek nem bírnak ama feladatnak megfelelni, hogy lehetőleg célszerűen és olcsón közvetítsék áruikat.

A nagy üzletek.

Ami a kevésszámu tökebíró nagy városi cégek fiókjait, áruházait illeti, ezek ugyan haladást képeznek a fent vázolt módhoz képest, azonban ezeknek előnyeit nem a közönség élvezi, mert a nagybani bevásárlás előnyei, mint vállalkozó haszon, a tulajdonosok zsebeiben marad.

Azonkívül felmerül az a veszély is, hogy ha eme vállalatok a piacot egyedül uralják, úgy összefognak és ők diktálják az árakat, ők csavarják fel oly magasra, ahogy nekik tetszik. Az ilyen természetű fejlődésnek Német- és Angolországokban, még Amerikában már is megvan a talaja.

Mit takarít meg a konzum?

Nézzük csak a konzumok árueloszlásainak a módját.

Ellentétben a maradi kiskereskedelemmel, a konzumegyletnek elve, hogy az áruközvetítés üzletét a lehető legkisebb munka és költség felhasználásával bonyolítsa le. Egyetlen egy konzumegyletnek sem fog eszébe jutni egy-egy újabb árudát nyitni addig, amíg a már meglevők a tagok szükségleteinek megfelelnek.

Megtakarítja tehát ama fölösleges költségeket, amelyek a szétforgácsolt kiskereskedelmet megterhelik, sőt egyes olyan költségek, mint pl. reklámkiadások, teljesen fölöslegessé válnak, amennyiben a konzumok tagjaikban amugy is állandó vevőközönséggel bírnak. Főleg azonban meg-

takarítja azokat az összegeket, amelyek egyébként profit alakjában a kiskereskedő zsebeibe vándorolnának.

De a bevásárlás tekintetében is jobban állnak a konzumok, mint a szatócsok. Azonban a bevásárlási előnyöket még jobban ki lehet használni, ha az egyes országok összes konzumai bevásárló társulataiban egyesülnek, amint ezt a külföldön már meg is honosították.

A konzumegyletek tehát maguk is tagjai egy másik nagyobb konzumegyletnek, amely azután a sok száz apróbb konzumegyletnek közvetíti az árukat.

Természetes, hogy így milliókra menő forgalmat közvetít s csakugyan abban a helyzetben van, hogy áruit a legelső kézből szerezheti be. Ha azután még a szomszédos konzumegyletek egyes vaggonszállítványokat közösen hozatnak, úgy még tetelem fuvar- és szállítási költséget is megtakaríthatnak.

Kinek használ a konzum?

A fogyasztási szövetkezetek tehát gazdaságilag magasabb fokon állanak, mint a magánüzletek. Amíg azonban ezeknél a haszon egy ember, a tulajdonos által monopolizáltatik, addig a konzumegyletek a tagok összességét részesíti úgy az előnyökben, mint a haszonban.

A konzumok az esetben, ha áruikat napi áron árúsítják, haszonra is tehetnek szert, amelyet azután a tagok között, mint visszatérítést osztanak szét.

A jól vezetett konzumok azonban nem a visszatérítésre helyezik a fősúlyt, hanem az esetleges hasznot a konzum továbbfejlesztésére fordítják. Nagyon érthető, hogy az a tag, aki sokat vásárol, nagyobb visszatérítésben fog részesülni, mint az, aki nálánál kevesebbet vásárol.

A legtöbb fogyasztási szövetkezetben ezt a visszatérítést a tagok ki sem veszik, hanem takarékbetéttül a konzumba fektetik.

Ez a visszatérítés azonban nem az egyedüli előnye a konzumnak. Ennél sokkal többet ér, hogy

Jó, tiszta és egészséges

árukat nyújt.

A konzumban nincs senki, akinek érdekében állana silányabb minőségű árukat nyújtani, mert itt a vásárló egyszersmind az elárúsító is: maga a tag.

Eppen ezért vannak a tagok az egyéb

üzleti fortelyok

ellen is megvéde.

A konzumban a cukrot nem csomagolják ujnyi vastag papirzacskókba. A bruttó súlyt nem tekintik nettónak, hanem az árunak magának a tiszta súlylyal kell bírnia.

Hogy ez azután így is legyen, arra vannak hivatva a tagok kebeléből választott ellenőrző bizottságok. A fogyasztási szövetkezetek tehát minden tekintetben demokratikus intézmények.

Már ezért is ott a helye minden vasutasnak a fogyasztási szövetkezetben.

MÁV. KONZUM-ÜGYEK.

A Konzum rendkívüli közgyűléséhez.

Szövetkezetünk az 1906. évi április hó 22-iki közgyűlésen hozott azzal az alapszabálymódosító határozattal, hogy az üzletrészek után 6% helyett legfeljebb 4% kamat fizetessék, azt a célt kívánta elérni, hogy a magas kamatrészesedés kecségtető reménye folytán felgyülemlett, de az üzlet lebonyolítására nem feltétlen szükséges nagy-tőke a szövetkezetből kivonuljon és megszűnjék az a tarthatatlan állapot, hogy amíg a befizetett üzletrészek után 6%-ot adott a szövetkezet, a felesleges tizezreket $3\frac{1}{2}\%$ ellenében a bankban volt kénytelen elhelyezni. A cél el is lett érve, de a 4%-os kamattal, főképp a pénznek a legutóbbi két év alatt

történt megdrágulása következtében viszont azt a hátrányos helyzetet teremtette, hogy a kisebb tőkék tulajdonosai szintén felmondták az üzletrészeiket, miután az azokba fektetett tőkéiket másutt jobban kamatoztathatták.

A legutóbbi 3 év alatt, mint az évi mérleg-számlákból látható, körülbelül 170.000 koronával csökkent emiatt a befizetett üzletrészek összege s hogy e tekintélyes összegre a szövetkezet nem volt feltétlenül ráutalva, annak igazolására legyen elég rámutatnunk arra, hogy a lefolyt idő alatt a jelentékenyen megcsappant üzletrészek dacára is, jelentékeny eredményeket értünk el. Forgalmunk 3 év alatt 600.000 koronával emelkedett; 5 új árudát létesítettünk, melyek együttvéve mintegy 120.000 korona befektetést igényeltek; a debreceni ingatlan 32.000 korona értékben készpénzzel kifizettük; tejkezelésünket fejlesztettük; a díjtalan házhozszállítást létrehoztuk; a tagokat visszatérítésben részesítettük s mindezek dacára a tényleges vagyont tekintélyes leírásokkal (a 3 év alatt összesen mintegy 46.000 koronával) növeltük, a tartalék- és segélyalapot pedig (összesen 8500 koronával) gyarapítottuk.

Ez a gyarapodás azonban forgótőkénket teljesen leküti és a szövetkezet fejlesztése nehezségbe ütközik.

Ha megmaradhatnánk a jelenlegi keretek között, ha a fejlesztést, a terjeszkedést mellőznünk lehetne, a mai forgótőke növelése egyáltalán nem válnék szükségessé. Amde ennek az intézménynek stagnálnia nem szabad, hanem fokozatosan, évről-évre terjeszkednie, fejlődnie kell, mert csakis így érhető el, hogy a vasutasok összessége által nélkülözhetetlen intézménynyé váljék, hogy a jót olcsón adhassa, hogy tagjait szaporíthassa és árúsító fiókokat állíthasson fel mindenütt, ahol azt a szükség megköveteli.

A debreceni, zólyoni, szabadkai és zágrábi fiókok után csak az imént nyitottuk meg a rákosrendezőit, de ma már feltétlenül és joggal számíthatunk a fiókárudák felállítására kaposvári, ujszolnai, sátoraljai helyi és pécsi kartársaink is.

A házilag kezelendő kávépörkölő és fűszerőrölő malom ebbeli cikkeink olcsóbbítása és jobb minőségben való kiszolgáltatása szempontjából égető szükségletet képez.

A ruházati cikkek bevezetése nagyon kívánatos lenne és szükségét érzik a tagok a háztartásban nélkülözhetetlen egyéb új cikkek bevezetésének is.

A fejlődéshez szükséges újabb berendezésekre azonban az üzletrészekben rendelkezésünkre álló forgótőke elégtelen s ezért az igazgatóság már a folyó évi április hó 19-diki rendes közgyűlésen megfelelő előterjesztéseket tett, melyek azonban formahiba miatt nem voltak tárgyalhatók és az alapszabálymódosító indítványok tárgyalására rendkívüli közgyűlés egybehívása határozott el. Ezért hívtuk össze a mai rendkívüli közgyűlést, mely elé a következő javaslatot van szerencsénk terjeszteni:

Határozza el a t. közgyűlés, hogy az eddigi 20 koronás üzletrészek 30 koronára emeltetnek fel és egyben méltóztassék kimondani, hogy az üzletrészek 5%-ig terjedhető osztalékban (kamatban) részesülhetnek, továbbá, hogy a szövetkezet kötelezettségeiért minden egyes tag csak egy üzletrész erejéig felelős és hogy az egyen felüli üzletrészek rövidebb vagy hosszabb határidőkre bármikor felmondhatók, de kivételük időpontjáig osztalékban részesítendőek legyenek.

MULATSÁGOK.

A vasuti munkások országos szövetségének északi főmühelyi helyi csoportja 1908. évi július hó 5-én, a Müller-féle vendéglő kert-helyiségében (Kőbányai-ut 39. szám alatt) a sátoraljai helyi tűzkárosult munkástársaink felségélyezésére, a kispesti szervezett munkások dalkara szíves közreműködésével, táncal és világpostával egybekötött kedélyes délutánt rendez. Műsor kezdete délután 3 órakor. Belépődíj nincs. Egy műsor ára 50 fillér, mely mindenkire kötelező.

A Máv. keleti p.-u. koosmühely és műszaki koeshivatal „Visszhang” dalköre Stark Henrik zenetanár, egyleti karnagy vezetésével mellett 1908 július 5-én Pécelen, a Szemereszáloda kerthelyiségében díjtékés, világposta, hangverseny és táncal egybekötött nagy nyári ünnepélyt rendez. Belépti díj: előre váltva családjegy 2 korona, személyjegy 80 fillér. A pénztárnál: családjegy 2 korona 40 fillér, személyjegy 1 korona. A zenét az európai körutjáról visszatért híres Téglássy Gyula vezetése alatt álló zenekar szolgáltatja. Tánc regglegig. Az ünnepély kezdete délután 3 órakor. Díjtékés kezdete délelőtt 9 órakor

Meghívó. A vasúti munkások országos szövetségének szombathelyi helyi csoportja július 4-én, szombaton este a Portschy-féle vendéglő helyiségében nyári táncvigalmat rendez. Belépődíj: személyjegy 1 kor., családjegy három személyre 2 kor. 40 fill. A befolyt jövedelem saját könyvtára javára fordítatik. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Meghívó. A székesfehérvári helyi csoport 1908. évi július hó 12-én, a Déli vasúti műhelyzenekar közreműködésével, Balatonaligára néppünnyelylel egybekötött társas kirándulást rendez, melyre ugy az összes vasutasokat és b. családjaikat, valamint a nagy közönséget is tisztelettel meghívja a rendezőség. A Déli vasutasok részére díjmentes a különvonat! Részvételi jelvények ára 20 fillér, mely minden résztvevő felnőttre kötelező.

A vasúti munkások országos szövetségének budai helyi csoportja július 5-én Budán, a Hegyaljai-ut 23. sz. alatti vendéglőben, nyári mulatságot rendez. Belépődíj: személyjegy 80 fill., családjegy 2 kor. A befolyt tiszta jövedelem a helyi csoport könyvtára javára fordítatik. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

VEGYES.

Bojkott. A temesvári szervezett vasutasok *Birkenheuer Henrik* fodrászmester üzleteit, amelyek a vasúti műhelylyel szemben és az Uri-utca 16. szám alatt vannak, a legszigorubb zárlat alá helyezte. Öntudatos vasutas nem jár ezekbe az üzletekbe!

A bródi vasutasok július hó 5-én délután 2 órakor nyilvános gyűlést tartanak, amelyre a zágrábi magyar és horvát központ küld ki szónokot.

Műkedvelők figyelmébe! Felkérnek azok a műkedvelők, akik a szakegyletek műkedvelő előadásain szerepelni szoktak, hogy címeiket a Vidám Lapok szerkesztőségével (Rákóczi-ut 60, III. em.) mielőbb tudassák.

Husbojkott.

Budapest huszorsorásai, a dolgozó nép filléreire meggazdagodott kizsákmányolók, hadat üzentek a szervezett munkásoknak és kimondták, hogy olyan munkást nem alkalmaznak, aki tagja a szakszervezetnek. A szervezett munkásoknak ezt a galád merényletet meg kell gátolni. Erre a legalkalmasabb fegyver a huszorsorások üzleteinek bojkottálása.

A bojkottált hentesmesterek névsora egyelőre a következő:

V. kerületben:

Lőb Károly Lipót-körut 24. sz., Balla Nándor Tisza-utca 5. sz., Slapenczy József Gömb-utca 5. sz. és Váci-ut 114. sz.

VI. kerületben:

Acs István Aréna-ut 132. sz., Máday Vendel Főthi-ut 24. sz., Kalmár László Levente-utca 2. sz., Bohner Ferenc Hungária-ut 90. sz., Schallner M. Hungária-ut 59. sz., Pohrer János Hungária-ut 73. sz., Marthe Károly Csángó-utca 8. sz., Ortner Viktor Főthi-ut 16. sz., Brauch Ferenc Nagymező-utca 32. sz.

VII. kerületben:

Zelinka K. Garay-tér, Michl István Thököly-ut 22. sz., Pityi Ambrus Nefelejts-utca 21-29. sz., (Abonyi-udvar), Atal Dénes Nefelejts-utca 50 sz. és Damjanich-utca 46. sz., Olmosi Ödön Thököly-ut 14. sz., Huber József Dohány-utca 27. sz., Pimperl Samu István-ut 44. sz., Troppert Alajos Murányi-utca 5. sz., Huter János Bethlen-utca 6. sz.

VIII. kerületben:

Stenzel Paula Teleky-tér 3. sz., Hüpfel Lénárt Teleky-tér 9. sz., Oblesser József Szigony-utca 26. sz., Csermák Károly Madách-utca 5. sz., Simon Károly Békés-utca 3. sz., özv. Láng Jakabné Baross-utca 129. sz., Svoboda Alajos Nagytemplom-utca 16. sz., Virág János Illés-utca 7. sz., Szilvássy Emilné Karpfenstein-utca 13. sz., Kozálik Márton Lujza-utca 24. sz., Bem Ferencné Örömvölgy-utca 10. sz.

IX. kerületben:

Szeremley József Gát-utca 9. sz., Palásti Sándor Soroksári-ut 60. sz., Brauch Ferenc Mester-utca 33. sz. és központi vásárcsarnok 1-6-ik fülkéig, Saurek Antal Földvári-utca 9. sz., Kohornik József Lónyay-utca 23. sz., Pász János Soroksári-ut 12. szám.

X. kerületben:

Schreil József Jászberényi-ut.

IRODALOM.

A Máv.-,ak reformjához, írta ocskói Ocskay Gusztáv. Egy 16 oldalra terjedő broszura jelent meg a napokban. Megküldötték nekünk is; lehet, hogy ama hiszembben, hogy szemelvényeket küzlünk belőle. Sajnos, nem tehetjük, legalább olyan értelemben nem, amint ezt a szerzője szeretné.

Mi ugyanis ama hiszembben olvastuk a füzetet, hogy nyomát leljük valamilyen utmutatásnak, amelynek segítségével talán ki lehetne ragadni a Máv.-,ak kátyuba ragadt szekerét. Ehelyett azonban találtunk a „műben” egy sereg özönvíz előtti Kossuth-Szterényi-Sándor Pál-féle beszédkivonatot, egy tömeg ipar- és kereskedelmi kamarai szakvéleményt és egy sereg éles — „szakmunkába” sehogysem illő — személyes támadást az elnök-igazgató ellen.

Uj dolgot a broszura — majd azt irtuk, hogy pamflet — nem mond. Komolyan nem lehet venni, legfeljebb csak megütözhettünk — magyartalan-ságán.

Szomorú dolog, hogy ősi magyar nevet viselő s hozzá nemes ember még magyarul sem tud, annyira nem, hogy a broszura egyes helyeit meg sem lehet érteni. A broszura elkövetője következetesen a Máv.-,ak-ról ír, holott mint Máv. felügyelőnek tudnia kellene, hogy a Máv. = Magyar Királyi Államvasutak s így teljesen felesleges a többszám ragját még egyszer odabiggyeszteni.

Ocskói Ocskay Gusztáv ur magyarsága mellett még gróf Batthyány Tivadar is valóságos Szarvas Gábor. Már pedig, aki magyarul írni akar, annak legalább magyarul kell tudnia.

A brosurának sokkal jobban illenék ez a cím: *Nyugdíjaztatásom szomorú története*. Erről ugyanis többet ír az író, mint a Máv. reformjáról. Különbösen csak egyetlen egy fontos dolgot tudtunk meg a „szakmunkából” s ez az, hogy néhai Baross Gábor rokona volt ocskói Ocskay Gusztáv urnak. Így már érthető, miképpen vihette ocskói Ocskay ur a felügyelőségig. Hogy nyugdíjazták, azért még nem kellett volna brosurát írni. Elég lett volna egy mondat is: Meghalt Baross Gábor, oda a felügyelőség.

És jól van ez így. A Máv. igazi reformja akkor kezdődik, amikor az ocskói kaliberű emberek mind nyugdíjba mennek.

Ocskói Ocskay ur azt mondja a broszura címlapján, hogy brosurája „Magyarország a Máv.-ak rendelkezésében — számokban” cím alatt múlt évben megjelent szakmunkám folytatódólagos része.

Engedje remélnünk, hogy utolsó része. 323.

Vasutasok!

Követeljétek az összes kategóriák részére a 9 órai munkaidőt.

NYILT TÉR.)*

A József kir. herceg védnöksége alatt működő Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére, mely jótékony jellegénél fogva máris páratlan népszerűségnek örvend, ujabban — mint örömmel értesülünk — áldásos működését a leányok kelengye- és hozománybiztosítására is kiterjesztette.

Megragadjuk az alkalmat arra, hogy figyelmét e páratlan hazai intézetre tereljük. Miután az intézet szervezetét formájában dolgozik: a minimális összegben megállapított díjakból az év végén netalán mutatkozó üzemelesleg legnagyobb része ismét a biztosított tagoknak jut, kisebb részében pedig az intézet által igen helyesen kezelt jótékony alapra fordítatik.

Mindenki önmagával és gyermekeivel tesz jót, ha felvételi magát az intézet kötelékébe. Fiaiknak katonai szolgálatra leendő besoroztatásuk avagy iparosokként leendő önállósításuk, illetve nagykorúságuk elérézésének idejére, leányaiknak pedig 21 éves korukra csekély díjak mellett megfelelő összeget biztosíthatnak s mindemellett még részesednek a társaság nyereségében is.

A fiuk ezenfelül besoroztatásuk esetén még egy besorozási jutalomban is részesülnek, mely az elmúlt évben a biztosított tőkének 15%-át érte el, a biztosított leányok között pedig férjhezmenetelük alkalmából 1000 koronás házassági jutalmak kerülnek kiosztásra.

Figyelmet érdemel még az intézetnek József főherceg klauzulája is, mely a díjtalan ivadékbiztosítást kívánja meghonosítani.

E jótékony intézetre s minden ezzel kapcsolatban felmerülő kérdésre vonatkozólag szívesen nyújtunk bárkinek közelebbi felvilágosítást is.

*) Ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

CSERE.

Géplakatos cserélni óhajt Zsolnáról Pozsonyba. Cím a kiadóban.

Szerkesztői Uzenetek.

Lapzárlat hétfőn este. Később beérkezett közlemény csak a következő számban közölhető.

Szerkesztővel értekezni naponta délelőtt 10-12-ig lehet.

Kérjük a közleményeket röviden, de azért érthetően megírni. A papírnak csakis az egyik oldala használható. Piros tintával vagy ceruzával megírt kéziratok nem használhatók fel.

Nagyvárád. Négy hét elmúltával nem közölhetjük a kiigazítást.

Raktáros. Nem közölhetjük. Az a cikk oly erős tenorban íródott egy egész kategória ellen, hogy még a nyílt térben sem közölhetjük. Látogasson el hozzánk s aztán majd átdolgozzuk. Így még lehet belőle valami.

Piski. Német művezető viselkedése nagyon kellemetlen. De hát szent egék, hova leszünk, ha még arról is cikket írunk, hogy ennek vagy annak Német ur a munkát visszadobta. Ha önök tudnák, milyen szűk a helyünk, úgy teljesen méltányolnák, hogy Német ural nem foglalkozunk.

Több beküldött közlemény kiszorult. Türelmet kérünk!

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közöltékért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget

A magyar kir. államvasutak alkalmazottai fogyasztási szövetkezete.

HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak alkalmazottai fogyasztási szövetkezetének tagjai az 1908 július hó 19-én, délelőtt 9 órakor Budapesten, VI., Nagy János-utca 5. sz. a. (Kongresszusi csarnok) tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívhatnak.

A rendkívüli közgyűlés napirendje:

1. Az alapszabályok módosítása.
2. Egyéb indítványok.

A közgyűlésen való részvételre jogosító igazolványok az alapszabályok 12. §-ának harmadik bekezdése értelmében, folyó évi július hó 3-tól kezdődőleg a fogyasztási szövetkezeti irodában (VI., Izabella-utca 50. sz., I. emelet) az ünnepek kivételével, délután 3 és 6 óra között vehetők át. Ha az igazolványok kivételzése írásbeli megkeresés útján történik, kérjük, hogy minden név előtt a tagsági könyv száma is kitüntetéssek.

A közgyűlési terembe csak szövetkezeti tagok belépése engedtetik meg, akik abbéli jogosultságukat kívánatra a közgyűlésen való részvételre jogosító igazolványok és tagsági könyvecskéik felmutatásával tartoznak igazolni, hogy illetéktelen egyének belépése megakadályozható legyen.

Budapest, 1908 július hó 1-én.

A szövetkezeti igazgatóság.

Meghívó.

A Vasutas-Otthon házépítő-szövetkezet 1908 július 5-én, délután 3 órakor, Rákospalota-ujfalun az istvántelki főműhely éttermében

évi közgyűlést

tart, melyre az érdekelt tagokat tisztelettel meghívja

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-választmány jelentése.
3. A felügyelő-választmány és a választmány felmentése és újbóli megválasztása.
4. Négy igazgatósági tagnak megválasztása.
5. Különbféle indítványok.

Figyelmeztetés. A közgyűlési teremben csak szövetkezeti tagok jelenhetnek meg, kik ebéli jogosultságukat tagsági könyvecskéjük felmutatásával igazolni tudják.